

Вплив сімейних цінностей на формування партнерських стосунків у молоді

Іванна Кузьмич

*магістрантка кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: KuzmichIV@krok.edu.ua*

Вікторія Острова

*к.п.н., доцент, доцент кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: OstrovaV@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-3804-8942*

Сімейні цінності відіграють визначальну роль у формуванні партнерських стосунків молоді, впливаючи на їхні уявлення про взаємодію, відповідальність, довіру та емоційну близькість у партнерських стосунках. Вони формують світогляд молодої людини, визначаючи її поведінку, вибір партнера та підходи до вирішення конфліктів. Сімейні цінності, засвоєні в процесі соціалізації, включають уявлення про шлюб, гендерні ролі, взаємоповагу, любов і співпрацю. Ці цінності передаються через спостереження за поведінкою батьків, сімейні традиції та моральні настанови, створюючи моделі взаємодії, які молодь застосовує у власних стосунках. У сучасному суспільстві, де співіснують традиційні та ліберальні погляди на сім'ю, вплив сімейних цінностей на партнерські стосунки набуває особливої актуальності, адже молодь адаптує отримані моделі до нових соціокультурних умов [1, с. 82].

Первинна соціалізація в сім'ї є ключовим етапом формування цінностей. Дослідження показують, що молоді люди, які зростали в сім'ях із високим рівнем взаємоповаги та відкритої комунікації, частіше демонструють ці якості у романтичних стосунках. Наприклад, спостереження за конструктивним вирішенням конфліктів між батьками сприяє формуванню аналогічних навичок у молоді. Натомість у сім'ях, де домінували авторитарні підходи або уникнення конфліктів, молоді люди можуть стикатися з труднощами у побудові здорових стосунків, проявляючи залежність або емоційну замкненість. Таким чином, сімейне середовище закладає основи для майбутніх партнерських взаємодій.

Гендерні ролі, засвоєні в сім'ї, також впливають на партнерські стосунки. У традиційних сім'ях, де чітко розмежовані ролі чоловіків і жінок, молодь може відтворювати ці моделі, що іноді призводить до напруги в сучасних егалітарних стосунках. У сім'ях, де гендерна рівність була нормою, молоді люди частіше прагнуть до партнерства, заснованого на рівному розподілі обов'язків. Дослідження підтверджують, що уявлення про справедливість у стосунках значною мірою залежать від сімейного виховання.

Вибір партнера також залежить від сімейних цінностей. Молодь часто обирає партнерів, які поділяють їхні ціннісні орієнтації, сформовані в сім'ї. Наприклад, у сім'ях, де цінувалися стабільність і довгострокові зобов'язання,

молоді люди надають перевагу партнерам, орієнтованим на створення сім'ї. У сім'ях, де пріоритетом була індивідуальна свобода, молодь шукає партнерів, які підтримують їхні особисті амбіції. Цей вибір часто є підсвідомим і відображає внутрішні моделі, засвоєні в дитинстві.

Емоційна складова сімейних цінностей впливає на здатність молоді будувати глибокі стосунки. У сім'ях, де заохочувалося відкрите вираження почуттів, молодь частіше формує стосунки, засновані на емпатії та емоційній близькості. Натомість у сім'ях із емоційною стриманістю молоді люди можуть мати труднощі з вираженням почуттів, що ускладнює партнерські взаємодії. Психологічні дослідження вказують, що емоційна відкритість є ключовим фактором задоволеності у стосунках [2, с. 117].

Сучасні соціокультурні зміни, такі як глобалізація та зростання індивідуалізму, створюють виклики для молоді. Молоді люди балансують між сімейними цінностями та сучасними поглядами на стосунки, які пропагують гнучкість і самореалізацію. Наприклад, традиційні уявлення про шлюб як обов'язкову умову міцних стосунків часто суперечать тенденціям до співжиття без реєстрації або відкладання шлюбу заради кар'єри. Це може ускладнювати формування партнерських стосунків, якщо сімейні цінності не відповідають сучасним реаліям.

Ставлення до конфліктів у стосунках також залежить від сімейних цінностей. У сім'ях, де конфлікти вирішувалися через діалог і компроміс, молодь застосовує подібні стратегії. Натомість у сім'ях із деструктивними моделями вирішення конфліктів молодь може відтворювати уникнення проблем або агресивну поведінку. Конструктивне вирішення конфліктів є важливим для якості та довготривалості стосунків [3, с. 326].

Отже, сімейні цінності суттєво впливають на формування партнерських стосунків молоді, визначаючи уявлення про гендерні ролі, вибір партнера, емоційну близькість і вирішення конфліктів. У сучасних умовах молодь змушена адаптувати ці цінності до нових соціальних реалій, що вимагає гнучкості та свідомого підходу. Подальші дослідження можуть поглибити розуміння взаємодії сімейних цінностей із сучасними тенденціями та сприяти підтримці здорових партнерських стосунків.

Список використаних джерел

1. Столярчук О. А. *Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб.* Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. 136 с.
2. Мушкевич М. І., Федоренко Р. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. *Психологія молодої сім'ї [Текст] : монографія.* Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 235 с.
3. Федоренко Р. П. *Психологія сім'ї [Текст] : навч. посіб. Вид. 2-ге, змін. та доповн.* Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 480 с.